

LÅNGSELE med GRANINGE. (Ångermanland.)

Langasild nämnes som särskild kyrkoförsamling redan 1314, då den till den s. k. sexårgården hade att utge 6 öre. (DS 3, n. 1946.) Till lösen för Upsalaärkebiskopens pallium skulle prästen i *Langasyl* år 1316 lämna ett bidrag af 2 mark och kyrkan 1 mark. (DS 3, n. 2043.) Under den visitationsresa, som ärkebiskop Hemming Nilsson i början af år 1346 företog genom mellersta Norrland, var han 3 febr. i Långsele och utfärdade där ett dokument. (DS 5, n. 4033.) Församlingen lades sedan som annex under Sollefteå pastorat, obekant vid hvilken tidpunkt. Det inom socknen mot slutet af 1600-talet anlagda Graninge bruk gaf anledning till uppkomsten af en bruksförsamling (se nedan), som på 1690-talet fick särskild predikant, hvarjämte komminister från år 1795 anställdes i Långsele. I samband med en lönereglering förordnades genom kgl. bref 29 nov. 1867, att dessa båda församlingar skulle afsöndras för att bilda eget gäll med khde i Långsele och komminister i Graninge. Utbrytningen som skulle ske efter dåvarande khdens i Sollefteå afgång, ägde rum 1873.

Till prästbordet hörde vid midten af 1500-talet ett par ängslotter i Långsele och Hamre byar. Dispositionsrätten till dessa gamla jordar blef sedermera föremål för tvister och har först 1898 tillerkänts kyrkan. (Eckles. bost. 3 s. 260.)

Om Långsele medeltida stenkyrka saknar man närmare kännedom. Då klockeskatten 1531 utgick af Ångermanland, måste kyrkan afstå sin största klocka »mett jern och all thygh» samt erlægga 5 mk 5 öre för tionde. År 1815 lades grunden till den nuvarande stenkyrkan, som uppfördes under byggm. Simon Getings ledning, fullbordades 1827 och restaurerades 1912. En mera ovanlig anordning är, att tornbyggnaden står vid östra gafveln med sakristian inrymd i dess bottenvåning Altarprydningen och predikstolen från 1855 äro förfärdigade af Olof Hofrén.

Graninge var ursprungligen ett finntorp, beläget i närheten af Graningesjön. Här anlades af generalguvernören Carl Sparre 1673 ett järnbruk med masugn och hammare, hvilket brändes af norska trupper 1677 men återuppbyggdes. Bland Ångermanlands industriella anläggningar intog det länge en framstående plats särskildt under patronerna Clasons ledning. Till gudstjänstlokal för bruksförsamlingen användes att börja med en sal vid bruksgården, till dess en träkyrka med aflångt åttkantig grundplan 1759 uppfördes vid Hultsjöns norra strand. Invigningen försiggick 5 apr. 1761. Till boställe åt brukspredikanten hade förvaltningen tidigare upplåtit torpet Hult; sedan befanns det lämpligare, att prästen bodde vid själfva bruket för att med sin tjänst kunna förena befatningen som skollärare därstädes. År 1758 fick därför dåvarande brukspredikanten inflytta i en liten nybyggd prästgård, som försågs med boställsjord, på hvilken vinterföddes 1 häst samt 3 à 4 kor. (*J. A. Almquist*, *Graninge*verken, s. 115 ff.)

Prästerskapet i Långsele och Graninge före 1873, se *Sollefteå*.

KYRKOHERDAR.

1. **Lars Widell** (1875-81), komm. i Säbrå, utn. till khde i Långsele 26 apr. 1875. Tillträdde såsom khde i *Ljustorp* maj 1881.

2. **Axel Fredrik Hammarström** (1882-1907), f. 29 sept. 1838 i Sundsvall. Föräldrar: arbetaren Nils H. och Carin Hedberg; upptogs som fosterson af järnbärareåldermannen Anders Forssell. Efter studier i Hsand stud. i Upsala vt. 1860, där han prästsv. 22 maj 1864. Efter tjänstgöring i Lillherrdal och Hammerdal utn. till extra komm. i Dal 15 mars 1870, tilltr. s. å.; tillika v. pastor och nådårspred. i Torsåker från slutet af 1872; komm. i Multrå 16 mars 1874, tilltr. 1 maj s. å. Efter afl. past. ex. 21 okt. 1879 utn. khde i Långsele 20 dec. 1880 med tillträde 1 maj 1882. En hängifven och trogen Guds tjänare, hvars predikningar genom sin kärnfullhet och sitt uttrycksfulla tonfall voro ägnade att fästa sig i åhörarnes hjärtan. Ehuru svag till hälsan skötte han med ömhet och kärlekens blidhet äfven den enskilda själavården. Efter att femton månader legat till sängs utan

hörsselförmåga, afled han den 14 mars 1907. LNO 1906. (*O. E. Arbman*, Minnestal vid prästmötet i Hsand 1911.)

G. 13/7 1882 m. *Hulda Vilhelmina Albertina Carlman*, f. i Sthm 9/9 1845, änka efter khden i Stugun Clas Natanael Svanström.

Tr.: Predikan på Palmsöndagen (i Predikn. af Hsands stifts prester 1. 1883).

3. **Axel Nilsson** (1908-23), f. i Järnskog, Värml., 7 febr. 1846. Föräldrar: hemmansägaren Nils Olsson i Koppom och Ingeborg Olsdotter. Efter studier i Karlstad stud. i Upsala ht. 1874; med befrielse från prakt. teol. ex. prästv. 9 dec. 1877 i Hsand och förordn. till past. adj. i Hallen; v. past. i Hede från 1 maj 1878 till 15 jan. 1880. Aflade past. ex. 14 maj 1880; v. komm. i Högsjö fr. 15 maj 1880 till 1 juli 1881; v. past. och v. komm. i Långsele pastorat; befullm. komm. i Graninge 19 mars 1883; tilltr. 1 maj 1884; utn. khde i Stugun 16 dec. 1893, tilltr. 1 maj 1895 samt khde i Långsele 12 okt. 1907, tilltr. 1908. Efter 15 års verksamhet härst. förklarades han för pastor emeritus från 1 maj 1924, men hann ej upplefva sitt otium. Afled 20 sept. 1923. LVO 1908.

G. 19/10 1883 m. *Nina Louise Palmström*, f. i Säbrå 18/11 1843, dotter af kronolänsman Erik P. och Marie Louise Bistedt; d. 24/7 1908.

Son: *Axel Valfrid*, f. i Graninge 8/5 1886, landtbrukare.

KOMMINISTRAR I GRANINGE.

1. **Frans Abraham Blix** (1874-80), t. f. brukspred. vid Graninge och v. komm. i Långsele från 1 maj 1872; ordin. komm. i Långsele nya pastorat 24 febr. 1874, tilltr. 1 maj s. å., därjämte förordn. till v. pastor i samma pastorat 3 juni s. å., tilltr. ss. khde i Junsele 1 maj 1880, sist khde i *Ytterlännäs*, se där vidare.

2. **Carl Olof Rodling** (1880-82), f. 20 jan. 1852 i Hsand, son af fiskaren Erik Rodling och Anna Erika Locknéus. Efter aflagd mogenhets-ex. i Hsand 31 maj 1873, stud. i Upsala ht. s. å.; prästv. 10 febr. 1878; utn. till komm. i Graninge juli 1880. En stilla, försynt och omtyckt präst, som väl använde de få år, det var honom förunnadt att verka till Guds namns ära här på jorden. Afled i lungstot 19 mars 1882. (*Matthiesen*, Minnesord vid prästmötet i Hsand 1883.)

3. **Axel Nilsson** (1884-95), se khdar i Långsele, n. 3.

4. **Petrus Arnström** (1895-1911), utn. komm. i Graninge 14 juli 1894, tilltr. 1895. Utn. till förste innehafvare af en ny komministratur i Sollefteå stad, som han tillträdde 1 maj 1911, se *Sollefteå*.